

Beslutsunderlag

Utfärdat: 2023-05-31

Diarienummer: 0050/22

Handläggare: Petra Willquist

Telefon: 031-368 55 14

E-post: petra.willquist@gotalejon.goteborg.se

Svar till Stadsrevisionen avseende 2022 års granskning

Förslag till beslut

I styrelsen för Försäkrings AB Göta Lejon:

- Styrelsen antar svar till Stadsrevisionens yttrande avseende 2022 års granskning och översänder beslutsunderlaget som eget yttrande
- Styrelsen förklarar paragrafen omedelbart justerad

Sammanfattning

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del och en fördjupning, vilket avsåg direktupphandling.

Lekmannarevisorernas sammanfattande bedömning är att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Avseende den grundläggande granskningen rekommenderar lekmannarevisorerna styrelsen att årligen lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt i enlighet med stadens riktlinjer. Göta Lejon har åtgärdat denna rekommendation.

Avseende direktupphandlingar har fyra rekommendationer givits, som avser styrdokument, dokumentation, säkerställande av konkurrens samt uppföljning och kontroll. Göta Lejon instämmer med samtliga rekommendationer och arbetat för att förbättra styrande dokument och processen för direktupphandling är påbörjad.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Revisorernas uppdrag är att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Granskningen är således viktig ur ett ekonomiskt perspektiv. Revisionens granskningar bidrar till att bolagets verksamhet kan utvecklas och effektiviseras.

Direktupphandlingar som genomförs av bolaget regleras av lag om offentlig upphandling (LOU) och riktlinjer beslutade av fullmäktige. Brister i följsamhet mot bestämmelser kan

leda till skadestånd eller upphandlingsskadeavgift vid otillåten direktupphandling. Brister i följsamhet kan även innebära att konkurrens inte tillvaratas vid direktupphandling, t ex avseende villkor och priser. Ur ekonomiskt perspektiv är det därför viktigt med god intern kontroll avseende direktupphandlingar.

Granskningens rekommendationer visar på områden som behöver förbättras. Åtgärderna medför dock inga förändrade planeringsförutsättningar för bolaget utan rymms inom ordinarie verksamhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Direktupphandlingar som genomförs av bolaget regleras av lag om offentlig upphandling (LOU) och riktlinjer beslutade av fullmäktige. Brister i följsamhet mot bestämmelser kan leda till ökad risk för minskat förtroende för bolagets verksamhet.

Samverkan

Ingen samverkan har skett.

Bilagor

1. Uppföljning rekommendationer från Stadsrevisionens granskning 2022
2. Granskning av verksamhetsåret 2022 (följebrev)
3. Granskningsredogörelse, Försäkrings AB Göta Lejon – granskning av verksamhetsområdet 2022
4. Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon, Bilaga till granskning

Ärendet

Med anledning av genomförd revision av Försäkrings AB Göta Lejons verksamhet 2022 önskar stadsrevisionen styrelsens yttrande över granskningsredogörelsen. Stadsrevisionen vill ha styrelsens svar senast den 21 juni 2023.

För att ta del av Stadsrevisionens granskning hänvisas till bilaga 2 - 4.

Beskrivning av ärendet

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning, styrning och interna kontroll och en fördjupning. Fördjupningen avsåg direktupphandling.

Lekmannarevisorernas sammanfattande bedömning är att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Stadsrevisionens översiktliga bedömning är att bolaget i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.

Ett förbättringsområde har identifierats. Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att årligen lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt i enlighet med stadens riktlinjer.

Göta Lejon har åtgärdat denna rekommendation.

Granskning av direktupphandling

Syftet med granskningen har varit att bedöma hur väl den interna kontrollen fungerar i bolaget avseende direktupphandlingar. Den sammanfattande bedömningen är att bolaget inte har säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom området. Stadsrevisionen rekommenderar därför styrelsen att omhänderta rekommendationer som framkommit i granskningen. Dessa rekommendationer omfattar att:

- Säkerställa att bolagets styrdokument inom området hålls uppdaterade och aktuella
- Säkerställa att dokumentation av direktupphandlingar sker i enlighet med LOU och stadens och bolagets egna regelverk
- Säkerställa att konkurrens tillvaratas i de direktupphandlingar som genomförs av bolaget
- Säkerställa att uppföljning och kontroll avseende direktupphandlingar sker för att säkerställa att LOU samt stadens/bolagets egna riktlinjer och anvisningar efterlevs

Göta Lejon instämmer med samtliga rekommendationer och arbetar för att förbättra styrande dokument och processen för direktupphandling är påbörjad.

Rekommendationerna följs upp i bolagets system för styrning och ledning, Stratsys. I Bilaga 1 återfinns nuvarande status på de utfärdade rekommendationerna.

Bolagets bedömning

Styrelsen föreslås överlämna nedanstående svar till Stadsrevisionen gällande granskning av verksamhetsåret 2022.

Bolaget har tagit till sig av de rekommendationer som Stadsrevisionen lämnat. En av rekommendationerna är åtgärdad. Övriga rekommendationer avses att omhändertas och arbete är påbörjat. Rekommendationerna följs upp i bolagets system för ledning och styrning. Ett utdrag av status på rekommendationerna återfinns i bilaga 1.

Uppföljning rekommendationer från Stadsrevisionens granskning 2022

Göta Lejon
2023

Innehållsförteckning

1 Åtgärder	3
1.1 Öppna rekommendationer.....	3
1.2 Avslutade rekommendationer	3

1 Åtgärder

1.1 Öppna rekommendationer

Rekommendationer	Status	Ansvarig	Kommentar
Säkerställa att bolagets anvisningar inom området direktupphandlingar hålls uppdaterade och aktuella		Petra Willquist	Bolaget instämmer i rekommendationen och arbetet för att förbättra styrande dokument och processen för direktupphandling är påbörjat.
Säkerställa att dokumentation av direktupphandlingar sker i enlighet med LOU och stadens och bolagets egna regelverk.		Petra Willquist	Bolaget instämmer i rekommendationen och arbetet för att förbättra styrande dokument och processen för direktupphandling är påbörjat.
Säkerställa att konkurrens tillvaratas i de direktupphandlingar som genomförs av bolaget.		Petra Willquist	Bolaget instämmer i rekommendationen och arbetet för att förbättra styrande dokument och processen för direktupphandling är påbörjat.
Säkerställa att uppföljning och kontroll avseende direktupphandlingar sker för att säkerställa att LOU samt stadens/bolagets egna riktlinjer och anvisningar efterlevs.		Petra Willquist	Bolaget instämmer i rekommendationen och arbetet för att förbättra styrande dokument och processen för direktupphandling är påbörjat.

1.2 Avslutade rekommendationer

Rekommendationer	Status	Ansvarig	Kommentar
Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att årligen lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt i enlighet med stadens riktlinjer.	Avslutad	Petra Willquist	Bolaget har åtgärdat rekommendationen. Styrelsen behandlade ärendet den 9/2 2023, punkt 9.

Granskning av verksamhetsåret 2022

Vi, lekmannarevisorer i Försäkrings AB Göta Lejon, har avslutat granskningen av bolaget avseende verksamhetsåret 2022. I den bifogade granskningsredogörelsen framgår våra iakttagelser och bedömningar. Där lämnar vi även rekommendationer och eventuell kritik.

Vi vill betona vikten av att styrelsen vidtar lämpliga åtgärder med anledning av det vi har kommit fram till i granskningsredogörelsen. Vi vill därför ha ett yttrande från styrelsen. Av yttrandet ska framgå vilka åtgärder som bolaget har gjort eller planerar att göra med anledning av våra rekommendationer. Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 21 juni 2023.

Vårt uttalande till årsstämman lämnas i en granskningsrapport. Granskningsrapporten skickar vi till bolaget efter det att styrelsen har beslutat att fastställa årsredovisningen. Uttalandet i granskningsrapporten grundar sig på granskningsredogörelsen.

Göteborg den 18 januari 2023

Tom Heyman
Lekmannarevisor utsedd
av kommunfullmäktige

Alf Landervik
Lekmannarevisor utsedd
av kommunfullmäktige

Försäkrings AB Göta Lejon

– granskning av verksamhetsåret 2022

2023-01-18

Så kommunicerar vi våra granskningar

Varje år publicerar stadsrevisionen i Göteborgs Stad sina granskningsresultat på följande sätt:

Publikation	Innehåll
Revisionsredogörelse	Här presenterar stadsrevisionen granskningen av nämnderna. I redogörelserna framgår revisorernas iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Revisionsberättelse	Revisorerna upprättar en revisionsberättelse per nämnd. I berättelserna uttalar de sig om nämndernas verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om nämndens interna kontroll har varit tillräcklig.
Granskningsredogörelse	Här presenterar stadsrevisionen granskningen av bolagen. I redogörelserna framgår iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Granskningsrapport	Lekmannarevisorerna upprättar en granskningsrapport per bolag. I rapporterna uttalar sig lekmannarevisorerna om bolagen har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.
Revisionsrapport	Här presenterar stadsrevisionen särskilda granskningar som i regel rör flera nämnder och/eller bolag – så kallade projektgranskningar. I rapporterna framgår revisorernas iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Rapportsammandrag	I rapportsammandragen sammanfattar stadsrevisionen sina revisionsrapporter.
Revisionsberättelse för Göteborgs Stad	Revisorerna upprättar en revisionsberättelse som omfattar kommunens samlade verksamhet. Berättelsen innehåller uttalanden i ansvarsfrågan samt uttalanden om Göteborgs Stads årsredovisning och resultat.
Årsredogörelse	Årsredogörelsen upprättas av stadsrevisionen och innehåller en beskrivning och sammanfattning av de genomförda granskningarna under året.

Januari 2023

Titel: Försäkrings AB Göta Lejon – granskning av verksamhetsåret 2022

Diarienummer: 0160/22

Lekmannarevisorer: Alf Landervik och Tom Heyman

Yrkesrevisor: Emma Olausson

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1	Sammanfattning	5
1.1	Sammanfattande bedömning	5
1.2	Sammanställning av rekommendationer	6
2	Grundläggande granskning	7
2.1	Bedömning	7
2.2	lakttagelser	7
3	Granskning av direktupphandlingar.....	9
3.1	Utgångspunkter i granskningen	9
3.2	Bedömning	9
3.3	lakttagelser	10
4	Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering.....	12
5	Språkbruk och revisionstermer	12

Bilaga: Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta lejon, KPMG, november 2022, dnr 194/22.

1 Sammanfattning

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning, styrning och interna kontroll och en fördjupning.

Vi redovisar våra granskningar genom att först beskriva lekmannarevisorernas bedömningar. Därefter redogör vi för våra iakttagelser.

1.1 Sammanfattande bedömning

Lekmannarevisorernas sammanfattande bedömning är att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Nedan redogör vi kort för respektive område som omfattas av årets granskning. Därefter följer en tabell med de rekommendationer vi lämnar.

- **Grundläggande granskning:** Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Vår översiktliga bedömning är att bolaget i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat. Däremot har ett förbättringsområde identifierats. Vi lämnar därför en rekommendation till styrelsen (se tabellen sist i sammanfattningen).
- **Granskning av direktupphandlingar:** Syftet med granskningen har varit att bedöma hur väl den interna kontrollen fungerar i bolaget avseende direktupphandlingar. Vår sammanfattande bedömning är att bolaget inte har säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom området. Vi lämnar därför en rekommendation till styrelsen (se tabellen sist i sammanfattningen).

1.2 Sammanställning av rekommendationer

Område	Rekommendation
Grundläggande granskning	Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att årligen lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt i enlighet med stadens riktlinjer.
Granskning av direktupphandling	Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen och verkställande direktören att omhänderta de rekommendationer som framkommit i granskningen.

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har bolaget genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har bolaget en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har bolaget sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på bolagets övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

Granskningen av bolag genomförs under hela granskningsåret. Stadens tidsplan medger inte någon detaljerad granskning av årsrapporten.

2.1 Bedömning

Vår bedömning utifrån en översiktlig granskning är att bolaget har genomfört sitt grunduppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Vi bedömer även att bolaget i allt väsentligt har ett ändamålsenligt beslutsfattande.

Vi bedömer att bolaget har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Slutligen är vår bedömning att bolaget i huvudsak har sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig. Däremot noterar vi att styrelsen inte har lämnat någon årlig bedömning över huruvida systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att årligen lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt i enlighet med stadens riktlinjer

2.2 Iakttagelser

2.2.1 Har bolaget genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?

Bolaget ska genomföra sitt grunduppdrag enligt bolagsordningen och ägardirektivet samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har genom budgeten gett bolagsklustren specifika mål som ska uppnås. Fullmäktige har även gett vissa bolag specifika uppdrag som ska genomföras.

Vi har översiktligt granskat hur bolaget har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges specifika mål och uppdrag, i den utsträckning sådana mål och uppdrag finns för bolaget. Vi har även granskat styrelsens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att bolaget i huvudsak har genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Inga väsentliga avvikelser har noterats.

2.2.2 Har bolaget en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?

Bolaget ska se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat bolagets styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Vår granskning visar att bolaget har genomfört en kontinuerlig uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

2.2.3 Har bolaget sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Bolaget ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Bolaget ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat bolagets interna styrning, uppföljning och kontroll.

Vår granskning visar att bolaget har upprättat en verksamhetsövergripande riskanalys och internkontrollplan. Riskhantering har skett inom väsentliga områden.

Granskningen visar att bolaget i huvudsak har arbetssätt för att följa upp den interna kontrollen och utvärdera sitt system för styrning, uppföljning och kontroll. Däremot har ett förbättringsområde identifierats avseende bolagets bedömning av systemet för styrning, uppföljning och kontroll. Stadens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ställer krav på att bolagsstyrelsen årligen lämnar en bedömning om systemet fungerar på ett betryggande sätt. Vi noterar att styrelsens bedömning över huruvida systemet fungerar på ett betryggande sätt saknas i bolagets utvärdering för 2020 och 2021.¹

---

¹ Bolagets utvärdering av systemet för styrning, uppföljning och kontroll för 2022 kommer som tidigare år att ske i samband med årsrapporten.

3 Granskning av direktupphandlingar

3.1 Utgångspunkter i granskningen

Lekmannarevisorerna har granskat bolagets interna kontroll avseende direktupphandlingar. Syftet med granskningen har varit att bedöma hur väl den interna kontrollen fungerar i bolaget gällande direktupphandling.

Direktupphandlingar som genomförs av stadens verksamheter regleras av lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) och fullmäktiges beslutade riktlinjer på området. Inköp och upphandling, vilket inkluderar direktupphandlingar, är en förtroendekänslig verksamhet och bristande följsamhet mot bestämmelser i lag och fullmäktiges riktlinjer kan leda till ökad risk för minskat förtroende för den kommunala verksamheten. Enligt LOU kan brister i följsamhet även leda till skadestånd och/eller upphandlingsskadeavgift vid otillåten direktupphandling.

I enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling är stadens verksamheter skyldiga att använda sig av upphandlade ramavtal vid anskaffning av varor eller tjänster. När direktupphandlingar genomförs ska konkurrens tillvaratas. Bland annat ska direktupphandlingar som överstiger ett visst belopp dokumenteras och skriftligt avtal/överenskommelse upprättas.

Granskningen har genomförts av KPMG på lekmannarevisorernas uppdrag. Granskningen framgår i sin helhet i bilagd granskningsrapport. Nedan sammanfattas granskningens bedömning och väsentliga iakttagelser.

3.2 Bedömning

Den sammanfattande bedömningen är att bolaget inte har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende direktupphandlingar.

Granskningen visar att bolaget brister i följsamhet mot lag och Göteborgs Stads riktlinjer vad gäller dokumentation av direktupphandlingar samt tillvaratagande av konkurrens. Vi noterar också att bolagets anvisningar inte har reviderats med regelbundenhet. Däremot bedöms bolaget ha en tydlig struktur och organisation för riskhantering och uppföljning av regelefterlevnad. Den omfattar emellertid inte inköp och upphandling. De brister som framkommit i granskningen gällande bolagets hantering av direktupphandlingar, tyder på att det saknas en inbyggd kontrollstruktur som säkerställer följsamhet mot gällande regelverk.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen och verkställande direktören att omhänderta de rekommendationer som framkommit i granskningen

3.3 Lakttagelser

3.3.1 Organisation och styrning

Samtliga av bolagets medarbetare har rätt att göra beställningar och inköp. Det är däremot närmaste chef som beslutar om att genomföra direktupphandlingar utanför ramavtal (inklusive mindre köp i butik). Enligt bolagets attestordning har ekonomichef, teamledare för kund samt teamledare för stöd rätt att attestera inköp upp till 300 000 kronor. Verkställande direktör har rätt att attestera inköp upp till 5 miljoner kronor. Inköp som överstiger 5 miljoner kronor attesteras av styrelsens ordförande eller vice ordförande.

För att säkerställa att medarbetarna har tillräckligt med kunskap och kompetens för att genomföra inköp i enlighet med gällande lagar och regelverk har samtliga medarbetare genomgått stadens beställarutbildning. Medarbetarna genomgår även andra utbildningar som staden erbjuder samt deltar vid olika externa utbildningstillfällen om nyheter och uppdateringar i inköpslagstiftning.

Alla medarbetare har tillgång till bolagets riktlinjer och rutiner som finns samlade i en mappstruktur. Samtliga medarbetare uppges ha god kännedom om gällande lagar och regelverk.

3.3.2 Direktupphandlingar

Enligt LOU ska den upphandlande myndigheten dokumentera genomförandet av en direktupphandling vars värde överstiger 100 000 kronor. Bolaget har även att följa Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling. Av riktlinjen framgår bland annat att direktupphandlingar som överstiger 50 000 kronor ska dokumenteras och att skriftliga avtal/överenskommelse ska upprättas.

Bolaget har upprättat en anvisning för bolagets inköp och upphandling samt en anvisning för direktupphandlingar. Bolagets anvisning har däremot inte reviderats sedan 2017 och är därmed inte aktuell. Förändringar har skett såväl i LOU som i Göteborgs Stads riktlinjer för inköp och upphandling efter att anvisningen har upprättats.

3.3.2.1 Registeranalys och stickprovgranskning

Registeranalysens resultat är att 3,6 procent av bolagets inköp inte har genomförts mot leverantörer med aktuellt avtal. Analysen har inkluderat leverantörer med en årlig inköpsvolym upp till 50 000 kronor. Detta innebär att resultatet skulle kunna bli något bättre vid analys även av mindre inköp.

För att kontrollera om direktupphandlingar genomförs i enlighet med lag och stadens riktlinjer har sex leverantörsfakturer utanför ramavtal granskats. Stickprovgranskningen visar att det i samtliga fall saknas dokumentation av direktupphandlingar i enlighet med Göteborgs Stads riktlinjer. Fem av sex granskade inköp överstiger 100 000 kronor. För fyra av de granskade inköpen finns avtal

upprättat med vald leverantör. Dokumentation som visar att flera leverantörer har tillfrågats saknas i samtliga fall. Av intervjuer framkommer att det i flera fall finns en svårighet att hitta leverantörer som kan erbjuda en efterfrågad vara eller tjänst och att valet av leverantör ofta är ett resultat av att kontakter tagits med flera leverantörer.

3.3.3 Uppföljning och kontroll

Bolaget har en tydlig organisation avseende uppföljning och kontroll av risker och regelefterlevnad, med en funktion (tidigare bolagsjurist, framöver verksamhetscontroller) som ansvarar för att hålla samman arbetet.

Bolaget gör årligen en verksamhetsövergripande riskanalys, där såväl tjänstepersoner som representanter från styrelsen deltar. Riskanalysen lyfts därefter till styrelsen som beslutar om antagande. Utifrån riskanalysen tas en internkontrollplan fram. I den verksamhetsövergripande riskanalysen för 2022 identifierades 27 risker. Riskanalysen omfattar däremot inte några risker kopplade till direktupphandling, utöver risk för att återförsäkring inte går att skaffa. Det görs inte några uppföljande kontroller i övrigt av att direktupphandlingar har skett i enlighet med lag och gällande regelverk.

4 Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer i kommunen. Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på kommunfullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapporter och granskningsredogörelser.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas löpande under året till kommunfullmäktige i revisionsrapporter.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen

5 Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när revisorerna ser förbättringsområden i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder som nämnden eller bolagsstyrelsen har gjort för att följa revisorens rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

Rapport
Göteborgs stad

KPMG AB

2022-12-08

Antal sidor 17

Antal bilagor 1

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Organisation och styrning	7
3.2	Direktupphandling	9
3.3	Uppföljning och kontroll	12
4	Slutsats och rekommendationer	15
4.1	Svar på revisionsfrågor	15
4.2	Rekommendationer	17
A	Bilaga – beskrivning av metod	18

1 Sammanfattning

Vi har av stadsrevisionen i Göteborg fått i uppdrag att granska den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon.

Syftet med granskningen har varit att bedöma hur väl den interna kontrollen fungerar i Försäkrings AB Göta Lejon gällande direktupphandling. Granskningen har även omfattat en bedömning av följsamheten mot lagstiftning, stadens regelverk och bolagens egna styrdokument. Därutöver en bedömning av risken för otillåten direktupphandling.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att bolaget inte har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende direktupphandling.

Vår bedömning grundar sig i de iakttagelser och bedömningar som gjorts för respektive revisionsfråga, enligt nedan:

Genomför bolaget direktupphandlingar i enlighet med lag och stadens riktlinjer bland annat avseende hur konkurrens tillvaratas och dokumentation upprättas? (Avsnitt 3.2)

Nej. Vår stickprovsgranskning visar att bolaget brister i följsamhet mot lag och stadens riktlinjer vad gäller dokumentation av direktupphandling samt tillvaratagande av konkurrens. Att vi inte kunnat verifiera att någon av de granskade direktupphandlingarna har konkurrensutsatts bedömer vi medför en risk att bolaget åsidosätter affärsmässigheten genom att de inte säkerställer att de fått konkurrenskraftiga villkor och priser.

Förekommer det otillåtna direktupphandlingar inom bolaget? (Avsnitt 3.2)

Nej. Vi har inte i vår granskning identifierat några direktupphandlingar som skett i strid med gällande lagstiftning.

Har ansvariga för inköp inom bolaget en god kännedom om gällande regelverk avseende direktupphandling? (Avsnitt 3.1)

Ja. Ansvariga för inköp inom bolaget bedöms ha en god kännedom om gällande regelverk avseende inköp och upphandling. De stickprovsgranskningar som gjorts visar dock att det finns utrymme för förbättringar. Vi noterar också att bolagets anvisningar inte har reviderats med regelbundenhet. Detta bedöms medföra en risk för att de är inaktuella och att medarbetare som genomför inköp och upphandlingar agerar på ett felaktigt sätt utifrån gällande riktlinjer, och därmed även riskerar att bolaget inte förhåller sig till gällande lagstiftning.

Har bolaget ändamålsenliga kontrollaktiviteter för att säkerställa följsamhet mot gällande regelverk inom området? (Avsnitt 3.3)

Delvis. Bolaget bedöms ha en tydlig struktur och organisation för riskhantering och uppföljning av regelefterlevnad. Den omfattar dock inte inköp och upphandling, vilket bedöms kunna utvecklas. Detta särskilt då granskningen visat på brister i framförallt

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

dokumentation av direktupphandlingar, som tyder på att det saknas en inbyggd kontrollstruktur som säkerställer följsamhet mot gällande regelverk.

Är bolagets inköpsorganisation utformad på ett ändamålsenligt sätt avseende beställarnas ansvar och befogenheter och ges stöd, utbildning och information för att genomföra och dokumentera direktupphandlingar i enlighet med gällande riktlinjer? (Avsnitt 3.1)

Ja. Det finns en tydlig fördelning över vem som ansvarar för vad, vilket också finns dokumenterat. Ansvariga för inköp och upphandling har en god kännedom om gällande lagar och regelverk.

Rekommendationer

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi styrelsen att:

- Säkerställa att bolagets styrdokument inom området hålls uppdaterade och aktuella
- Säkerställa att dokumentation av direktupphandlingar sker i enlighet med LOU och stadens och bolagets egna regelverk
- Säkerställa att konkurrens tillvaratas i de direktupphandlingar som genomförs av bolaget
- Säkerställa att uppföljning och kontroll avseende direktupphandlingar sker för att säkerställa att LOU samt stadens/bolagets egna riktlinjer och anvisningar efterlevs

2 Bakgrund

Vi har av stadsrevisionen i Göteborg fått i uppdrag att granska den interna kontrollen av upphandling och inköp avseende Försäkrings AB Göta Lejon.

Inköp och upphandling som genomförs av stadens verksamheter regleras av lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) och fullmäktiges beslutade riktlinjer på området. Inköp och upphandling är en förtroendekänslig verksamhet och bristande följsamhet mot bestämmelser i lag och fullmäktiges riktlinjer kan leda till ökad risk för minskat förtroende för den kommunala verksamheten. Enligt lag (2016:1145) om offentlig upphandling kan brister i följsamhet även leda till skadestånd och/eller upphandlingsskadeavgift vid otillåten direktupphandling.

I enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling är stadens verksamheter skyldiga att använda sig av upphandlade ramavtal vid anskaffning av varor eller tjänster. När direktupphandlingar genomförs ska konkurrens tillvaratas. Bland annat ska direktupphandlingar som överstiger ett visst belopp dokumenteras och skriftligt avtal/överenskommelse upprättas. Nämnder och styrelser ska löpande följa upp förvaltningens eller bolagets egna avtal för att säkerställa att villkor i avtalen följs under hela avtalsperioden.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att bedöma hur väl den interna kontrollen avseende direktupphandling fungerar vid Försäkrings AB Göta Lejon. Granskningen omfattar en bedömning av följsamheten mot lagstiftning, stadens regelverk och bolagets egna styrdokument. Därutöver en bedömning av risken för otillåten direktupphandling.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Genomför bolaget direktupphandlingar i enlighet med lag och stadens riktlinjer bland annat avseende hur konkurrens tillvaratas och dokumentation upprättas?
- Förekommer det otillåtna direktupphandlingar inom bolaget?
- Har ansvariga för inköp inom bolaget en god kännedom om gällande regelverk avseende direktupphandling?
- Har bolaget ändamålsenliga kontrollaktiviteter för att säkerställa följsamhet mot gällande regelverk inom området?
- Är bolagets inköpsorganisation utformad på ett ändamålsenligt sätt avseende beställarnas ansvar och befogenheter och ges stöd, utbildning och information för att genomföra och dokumentera direktupphandlingar i enlighet med gällande riktlinjer?

Vid besvarandet av revisionsfrågorna beaktas även risk beträffande varje revisionsfråga. Därmed beaktas inte endast konstaterade brister eller avvikelser vid bedömning utan även konstaterad risk för att brist eller avvikelse ska uppstå. Svaren

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

på revisionsfrågorna läggs till grund för förslag till förbättringar för att åtgärda konstaterade brister, avvikelser eller risker inom bolaget.

2.2 Revisionskriterier

Följande revisionskriterier utgör grunden för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar:

- Kommunallag (2017:725)
- Lagen om offentlig upphandling (LOU 2016:1145)
- Göteborgs Stads policy och riktlinje för inköp och upphandling
- Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll
- Regler för attest i Göteborgs Stad
- Bolagets egna styrdokument
- Bolagets attest- och delegationsordning

2.3 Metod

Granskningsmetoden för Försäkrings AB Göta Lejon innefattar en kartläggning av bolagets arbete med direktupphandling, dokumentstudier, verifiering av bolagets uppgifter, registeranalys, stickprovskontroller avseende direktupphandling och kontrollaktiviteter, intervjuer med VD, ekonomichef och försäkringsansvarig samt en sammanfattande analys och bedömning.

För ytterligare beskrivning av de metoder som använt, se bilaga 1.

Samtliga intervjuade har beretts möjlighet att faktakontrollera rapporten.

3 Resultat av granskningen

I detta avsnitt redogör vi för de iakttagelser och bedömningar vi gjort avseende respektive revisionsfråga.

3.1 Organisation och styrning

I detta avsnitt besvaras följande revisionsfrågor:

- Är bolagets inköpsorganisation utformad på ett ändamålsenligt sätt avseende beställarnas ansvar och befogenheter och ges stöd, utbildning och information för att genomföra och dokumentera direktupphandlingar i enlighet med gällande riktlinjer?
- Har ansvariga för inköp inom bolaget en god kännedom om gällande regelverk avseende direktupphandling?

3.1.1 Organisation och säkerställande av kompetens avseende direktupphandlingar

3.1.1.1 Iakttagelser

Organisation

Inom bolaget har samtliga medarbetare rätt att göra beställningar/inköp. Det är dock närmaste chef som är ansvarig för beslut om att genomföra direktupphandlingar utanför ramavtal (inkl. mindre köp i butik). Enligt bolagets attestordning¹ har ekonomichef, teamledare för kund samt teamledare för stöd rätt att attestera inköp upp till 300 tkr. VD har rätt att attestera inköp upp till 5 mkr. Inköp som överstiger 5 mkr attesteras av styrelsens ordförande eller vice ordförande. Attestordningen anger också på övergripande nivå innebörden av granskning och attest i attestförfarandet, med hänvisning till Göteborgs Stads regler för attest.

Direktupphandlingar hanteras av bolaget, utan externt stöd. Bolaget kan dock konsultera förvaltningen för inköp och upphandling alternativt extern konsult vid behov. Vid genomförande av upphandlingar som överstiger direktupphandlingsgränsen tar bolaget, vid behov, stöd av extern konsult. Det uppges även pågå en dialog med förvaltningen för inköp och upphandling för att se över om och hur de kan få ett utvecklat stöd från dem.

Kännedom om gällande regelverk

För att säkerställa att medarbetarna har kunskap och kompetens för att genomföra inköp i enlighet med gällande lagar och regelverk har samtliga genomgått stadens beställarutbildning. Medarbetarna genomgår även andra utbildningar som staden erbjuder. För att säkerställa att kunskapen är uppdaterad och aktuell så uppges bolaget

---

¹ Senast beslutad av styrelsen 2022-10-19, § 15

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

att de även deltar vid utbildningstillfällen som advokatfirmor erbjuder avseende nyheter och uppdateringar i LOU. En sådan genomfördes under våren 2022. Den kunskap som inhämtas vid dessa tillfällen tas även upp på verksamhetsmöten så att samtliga medarbetare får kännedom om förändringarna.

Alla medarbetare har tillgång till bolagets riktlinjer och rutiner, som finns samlade i en mappstruktur. Samtliga medarbetare uppges ha god kännedom om gällande lagar och regelverk.

3.1.1.2 Bedömning

Bolagets storlek medför vissa begränsningar avseende utformning av inköpsorganisationen. Det bedöms dock vara tydligt fördelat vem som ansvarar för vad i inköpsprocessen, vilket också framgår av bolagets anvisningar och attestordning. Beslut om inköp och genomförande av upphandlingar är koncentrerat till ett fåtal personer, vilket medför att det finns en inbyggd sårbarhet. Det är dock inte en enskild medarbetare som i helhet hanterar dessa frågor vilket, i kombination med att externt stöd används vid upphandling, bedöms reducera sårbarheten vid eventuellt personalbortfall.

Behörigheten att göra inköp är utbredd men atteststråten är koncentrerad till få personer, vilket bedöms bidra till att minska risken för att inköp görs utanför ramavtal och gällande befogenheter. Samtliga medarbetare har genomgått beställarutbildning och hålls uppdaterade kring förändringar i lagstiftning, vilket vi bedömer ger goda förutsättningar för att personalen har erforderlig och aktuell kunskap och kompetens inom sitt ansvarsområde.

Resultatet av vår stickprovsgranskning avseende direktupphandlingar (se avsnitt 3.2.1.1) visar dock att det, trots kunskap och kännedom, finns brister i följsamheten mot stadens riktlinjer och bolagets anvisningar, vilket kan indikera att det finns behov av att uppdatera kunskapen kring gällande regelverk alternativt säkerställa att riktlinjer och anvisningar efterlevs.

Vår sammanfattande bedömning utifrån ställda revisionsfrågor är att bolagets inköpsorganisation är utformad på ett ändamålsenligt sätt avseende beställarnas ansvar och befogenheter, utifrån bolagets storlek och förutsättningar. Ansvariga för inköp inom bolaget bedöms ha en god kännedom om gällande regelverk avseende inköp och upphandling. De stickprovsgranskningar som gjorts visar dock att det finns utrymme för förbättringar, främst vad gäller dokumentation.

3.2 Direktupphandling

I detta avsnitt besvaras följande revisionsfrågor:

- Genomför bolaget direktupphandlingar i enlighet med lag och stadens riktlinjer bland annat avseende hur konkurrens tillvaratas och dokumentation upprättas?
- Förekommer det otillåtna direktupphandlingar inom bolaget?

3.2.1 Hantering av direktupphandlingar

3.2.1.1 Iakttagelser

Enligt LOU ska den upphandlande myndigheten dokumentera genomförandet av en direktupphandling vars värde överstiger 100 000 kronor. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens beslut under upphandlingens samtliga skeden.

Bolaget har att följa Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling². Av riktlinjen framgår vad som gäller generellt vid inköp och upphandling i kommunkoncernen, vilket även innefattar riktlinjer för direktupphandling. I riktlinjen anges att styrelsen ansvarar för att:

- minst tre leverantörer bör tillfrågas vid alla direktupphandlingar över 10 000 kronor
- kontrollera leverantörer som direktupphandlas
- direktupphandlingar över 50 000 kr dokumenteras och att skriftligt avtal/överenskommelse upprättas. Av dokumentationen ska framgå:
  - Det upphandlande bolagets eller förvaltningens namn
  - Avtalsföremålet, dvs vad som köps in genom avtalet
  - Avtalets löptid och uppskattat totalt värde samt när avtalet ingicks
  - Om och hur konkurrensen togs tillvara
  - Vilka leverantörer som tillfrågades och hur många som lämnade anbud
  - Vilken leverantör som tilldelades avtalet
  - Det viktigaste skälet till tilldelningen
  - Att kontroll att direktupphandlingsgränsen inte överskridits utförts

Bolaget har upprättat en anvisning för bolagets inköp och upphandling samt en anvisning för direktupphandlingar. Även i bolagets anvisningar framgår att

---

² KF, 2022-05-19 § 11

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

dokumentationskravet gäller för direktupphandlingar över 50 000 kr samt att tre leverantörer ska tillfrågas vid direktupphandling.

Bolagets anvisning för inköp och upphandling har inte reviderats i enlighet med vad som framgår av dokumentet och är därmed inte aktuell³. Anvisningen för direktupphandlingar har inte reviderats sedan 2017. Förändringar har skett såväl i LOU som i Göteborgs Stads riktlinjer för inköp och upphandling efter att anvisningarna har upprättats.

Registeranalys och stickprovsgranskning

Inledningsvis har en analys gjorts av bolagets inköp under granskningsperioden, vilka matchats mot stadens avtalsregister. Därutöver har manuell kontroll skett avseende de bolagsspecifika inköpen för att identifiera leverantörer/inköp där avtal saknas. I vår granskning har vi utgått ifrån att alla koncerninterna inköp är korrekta, utan att granska avtal och uppgörelser.

Registeranalysens resultat är att 3,6 % av bolagets inköp inte genomförs mot leverantörer med aktuellt avtal. Granskningen krävde viss manuell handpåläggning, och har utifrån det gjorts ned till leverantörer med en årlig inköpsvolym upp till 50 tkr. Detta innebär att resultatet skulle kunna bli något bättre vid analys även av mindre inköp.

För att kontrollera om direktupphandlingar genomförs i enlighet med lag och stadens riktlinjer har sex leverantörsfakturer där upphandlade avtal saknas granskats med följande resultat:

Tabell 4. Resultat stickprov direktupphandlingar

Kontrollpunkt	Antal JA	Andel JA
Har minst tre stycken leverantörer blivit tillfrågade?	0	0%
Har leverantören kontrollerats avseende skatter/avgifter?	0	0%
Är dokumentation i enlighet med stadens riktlinje?	0	0%
Finns skriftligt avtal/överenskommelse (över 50K SEK)?	4	67%
Bedöms inköpet som verksamhetsnära?	6	100%
Är fakturan tillräckligt specificerad?	4	67%
Är kontrollattest utförd av behörig person?	6	100%
Är beslutsattest utförd av överordnad person?	6	100%
Finns bilagor eller beställning som underlag för inköpet?	3	50%
Samtliga kontrollpunkter	29	54%

³ Anvisning för inköp och upphandling. Beslutad av ledningsgruppen 2020-12-01, med angiven giltighetstid 2021-12-01.

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

Två av de granskade direktupphandlingarna avser avtal som tecknats för ett antal år sedan, men som löper på utan tidsbegränsning. En av dessa avser konsultstöd för projektförsäkring och ett avser ett systemstöd. Övriga granskade direktupphandlingar avser skaderevision, utbildningar, konsultstöd i arkiv- och dokumenthantering samt försäkringar.

Samtliga direktupphandlingar bedöms vara verksamhetsnära och merparten av fakturorna är tillräckligt specificerade. Stickprovsgranskningen visar dock att det saknas dokumentation av direktupphandlingar, i enlighet med stadens riktlinjer, i samtliga fall. Fem av de sex granskade inköpen överstiger 100 000 kr. För fyra av de granskade inköpen finns avtal upprättat med vald leverantör. Dokumentation som visar att flera leverantörer har tillfrågats saknas i samtliga fall. Av intervjuer framkommer dock att det i flera fall finns en svårighet att hitta leverantörer som kan erbjuda efterfrågad vara/tjänst (i vissa fall finns endast en eller två leverantörer) och att val av leverantör ofta är ett resultat av att kontakter tagits med flera leverantörer för att undersöka vilken/vilka leverantörer som har möjlighet att leverera efterfrågad vara/tjänst.

3.2.1.2 Bedömning

Vi noterar att bolagets anvisningar inte har reviderats på ett flertal år och bedöms därmed vara inaktuella/riskera att vara inaktuella utifrån de förändringar som skett i såväl LOU som stadens riktlinjer för inköp och upphandling sedan de fastställdes. Det saknas också uppgifter om vem som beslutat om anvisningarna och/eller datum för fastställande i ett flertal dokument.

Vår stickprovsgranskning av direktupphandlingar visar att bolaget uppvisar stora brister vad gäller dokumentation av direktupphandlingar. Bolaget bedöms inte leva upp till de krav som ställs i såväl lagstiftning som i stadens riktlinjer avseende dokumentation.

Bolaget har inte i något av de granskade inköpen dokumenterat att minst tre leverantörer har tillfrågats, och det går därmed inte att verifiera att konkurrensen har tillvaratagits i dessa fall. Det saknas också dokumentation som tydliggör anledning och/eller motivering till val av beslut, även om de intervjuade uppger att det vanligtvis tas kontakter med ett flertal leverantörer innan beslut fattas om val av leverantör. I vissa fall uppges det även vara svårt att hitta flera leverantörer som har möjlighet att leverera efterfrågad vara/tjänst.

Fakturorna bedöms i de flesta fall vara tillräckligt specificerade för att ge en god bild av vad som avses.

Vår sammanfattande bedömning utifrån ställda revisionsfrågor är att bolaget inte genomför direktupphandlingar i enlighet med lagkrav och stadens riktlinjer, vilket främst är hänförligt till hur konkurrens tillvaratas och dokumentation upprättas. Vi har i vår granskning dock inte identifierat något som tyder på att det genomförts otillåtna direktupphandlingar i bolaget.

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

Vi bedömer att bolaget kan utveckla sin styrning avseende direktupphandlingar genom att säkerställa att anvisningar revideras regelbundet för att garantera dess aktualitet. Därtill bedömer vi att efterlevnaden av gällande lagstiftning, riktlinjer och anvisningar bör stärkas, framförallt vad gäller dokumentation av direktupphandlingar.

Att vi inte kunnat verifiera att någon av de granskade direktupphandlingarna har konkurrensutsatts bedömer vi medför en risk att bolaget åsidosätter affärsmässigheten genom att de inte säkerställer att de fått konkurrenskraftiga villkor och priser.

Vidare bedömer vi att om bolagets anvisningar inte revideras med regelbundenhet finns det en risk att de är inaktuella och att medarbetare som genomför inköp och upphandlingar agerar på ett felaktigt sätt utifrån gällande riktlinjer, och därmed även riskerar att bolaget inte förhåller sig till gällande lagstiftning.

3.3 Uppföljning och kontroll

I detta avsnitt besvaras följande revisionsfråga:

- *Har bolaget ändamålsenliga kontrollaktiviteter för att säkerställa följsamhet mot gällande regelverk inom området?*

3.3.1 Kontrollaktiviteter avseende direktupphandlingar

3.3.1.1 Iakttagelser

Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll framgår att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ska vara systematisk, förebyggande och utvecklingsinriktad och med rimlig grad⁴ säkerställa att lagstiftning, föreskrifter och riktlinjer som berör verksamheten följs. Styrelsen ska också bedriva sitt arbete så att det egna ansvaret för verksamheten säkerställs och bolagets system för styrning, uppföljning och kontroll ska vara anpassat för verksamhetens förutsättningar och behov samt dess olika styr- och beslutsnivåer. Vidare anges att inte bara ekonomiska faktorer ska vägas in, utan även vikten av att upprätthålla förtroendet för verksamheten hos allmänheten och för dem verksamheten riktar sig till samt hos andra intressenter.

Riskhanteringen ska utgöra en integrerad del i styrelsens styrning och vara en del i beslutsfattandet vid prioritering och val av olika handlingsalternativ för att uppnå verksamhetens mål eller säkerställa verksamhetens förmåga att utföra sitt uppdrag.

---

⁴ Med rimlig grad av säkerhet menas att nämnderna och bolagsstyrelserna i sitt arbete med styrning, uppföljning och kontroll ska göra en avvägning mellan kontrollkostnad och kontrollnytta

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

Riskhanteringen för olika riskområden ska sammanställas i en samlad riskbild för styrelsens verksamhetsområde. Den samlade riskbilden ska beskriva åtgärder som redan har införts för att minska risker och nya åtgärder som behöver vidtas. Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan upprättas. Den ska innehålla de områden/processer som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att redan införda åtgärder har fått avsedd effekt.

Även i Göteborgs Stads riktlinjer för inköp och upphandling betonas vikten av att säkerställa en god intern kontroll och uppföljning inom området. Uppföljning ska ske så väl på stadens gemensamma inköp och upphandlingar som på förvaltningar och bolags egna avtal och inköp. Enligt riktlinjen ansvarar styrelsen bland annat för att säkerställa egen internkontroll i frågor som rör inköp och upphandling

Bolaget har en tydlig organisation avseende uppföljning och kontroll av risker och regelefterlevnad, med en funktion (tidigare bolagsjurist, framöver verksamhetscontroller) som ansvarar för att hålla samman arbetet.

Bolaget gör årligen en verksamhetsövergripande riskanalys, där såväl tjänstepersoner som representanter från styrelsen deltar. Riskanalysen lyfts därefter till styrelsen som beslutar om antagande. Utifrån riskanalysen tas en internkontrollplan fram.

I den verksamhetsövergripande riskanalysen för 2022 identifierades 27 risker, varav 21 var operativa. Med detta menas risken för förluster till följd av felaktiga eller misslyckade interna processer och rutiner, mänskliga fel, felaktiga system, externa händelser, interna och externa bedrägerier och legala risker. Det identifierades även 3 affärsrisker och 3 försäkringsrisker. Ingen av riskerna bedömdes som allvarliga.

För varje risk framgår existerande kontrollaktiviteter samt en bedömning av sannolikhet och konsekvens/påverkan. Åtgärder vidtas/anges där befintliga kontrollaktiviteter inte bedöms vara tillräckliga för att hantera risken.

Riskanalysen omfattar inte några risker kopplade till direktupphandling, utöver risk för att återförsäkring inte går att skaffa.

Bolaget uppger att de genomför få direktupphandlingar. Två gånger per år tas en upphandlingsrapport ut från verksamhetssystemet som omfattar samtliga upphandlingar som överstiger 50 000 kr (inkl. direktupphandlingar). Detta bland annat för att säkerställa att direktupphandlingsgränsen inte riskerar att överskridas, för att kunna fånga upp behov av upphandling för kommande år. Samtliga i ledningsgruppen uppges ha god kännedom om de direktupphandlingar som genomförs, samt vad som påkallat behovet. Det upprättas dock inte någon dokumentation av de kontroller som genomförs utifrån den upphandlingsrapport som tas fram.

Utöver ovan sker inte några ytterligare uppföljande kontroller av att direktupphandling har skett i enlighet med lag och gällande regelverk.

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

3.3.1.2 Bedömning

Bolagets arbete med riskanalys och internkontrollplan följer de riktlinjer som staden upprättat och styrelsen är involverad i processen. Vi bedömer att bolagets struktur för arbetet är tillräckligt och ger styrelsen förutsättningar att fullgöra sitt ansvar. Den interna kontrollen bedöms dock kunna stärkas i inköps- och upphandlingsprocessen.

I Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling framgår att verksamheten ska utföra kontroller för att säkerställa att direktupphandlingsgränsen inte överskrids. Detta bedöms inte ske på ett systematiskt sätt i samband med varje direktupphandling. Genom att en upphandlingsrapport tas fram två gånger per år bedöms dock bolaget ha en överblick och kontroll över att direktupphandlingar inte överskrider gällande beloppsgränser under året.

För att säkerställa att såväl direktupphandlingar sker i enlighet med lag och gällande regelverk bedömer vi att bolaget bör stärka sina rutiner för uppföljning, genom att dels identifiera vilka kontroller som är nödvändiga, dels dokumentera de kontroller som genomförs.

Vår sammanfattande bedömning utifrån ställd revisionsfråga är att bolaget inte har ändamålsenliga kontrollaktiviteter för att säkerställa följsamhet mot gällande regelverk inom området. En begränsad uppföljande kontroll bedöms kunna vara rimlig, förutsatt att det finns en inbyggd kontrollstruktur som säkerställer att lagar, regelverk och riktlinjer efterlevs. Denna bedöms dock inte vara tillräcklig i hanteringen av direktupphandlingar utifrån vad som framkommit av vår stickprovsgranskning, varför vi bedömer att bolagets uppföljning och kontroll inom området kan utvecklas.

Kontroll av att direktupphandling sker i enlighet med lag och gällande regelverk sker i begränsad utsträckning och dokumenteras inte på ett tydligt sätt. Detta bedömer vi medför en risk för att avvikelser inte fångas upp och att åtgärder vidtas.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att bolaget inte har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende direktupphandling.

Vår bedömning grundar sig i de iakttagelser och bedömningar som gjorts för respektive revisionsfråga, vilket framgår av tidigare avsnitt. Nedan återges kortfattat svar per revisionsfråga samt identifierade risker som noterats. Därefter följer rekommendationer till styrelsen.

4.1 Svar på revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	Identifierade risker för brist eller avvikelse
1. Genomför bolaget direktupphandlingar i enlighet med lag och stadens riktlinjer bland annat avseende hur konkurrens tillvaratas och dokumentation upprättas? (Avsnitt 3.2)	Nej. Vår stickprovsgranskning visar att bolaget brister i följsamhet mot lag och stadens riktlinjer vad gäller dokumentation av direktupphandling samt tillvaratagande av konkurrens. Möjligheterna till konkurrens kan dock påverkas av att det i vissa fall är få leverantörer som kan/vill åta sig att leverera efterfrågad vara/tjänst.	Att vi inte kunnat verifiera att någon av de granskade direktupphandlingarna har konkurrensutsatts bedömer vi medför en risk att bolaget åsidosätter affärsmässigheten genom att de inte säkerställer att de fått konkurrenskraftiga villkor och priser.
2. Förekommer det otillåtna direktupphandlingar inom bolaget? (Avsnitt 3.2)	Nej. Vi har inte i vår granskning identifierat några direktupphandlingar som skett i strid med gällande lagstiftning.	
3. Har ansvariga för inköp inom bolaget en god kännedom om gällande regelverk avseende direktupphandling? (Avsnitt 3.1)	Ja. Ansvariga för inköp inom bolaget bedöms ha en god kännedom om gällande regelverk avseende inköp och upphandling. De stickprovsgranskningar som gjorts visar dock att det finns utrymme för förbättringar.	Bolagets anvisningar har inte reviderats med regelbundenhet vilket bedöms medföra en risk för att de är inaktuella och att medarbetare som genomför inköp och upphandlingar agerar på ett felaktigt sätt utifrån gällande riktlinjer, och därmed även riskerar att bolaget inte förhåller sig till gällande lagstiftning (avsnitt 3.2).
4. Har bolaget ändamålsenliga kontrollaktiviteter för att säkerställa följsamhet mot gällande regelverk inom området? (Avsnitt 3.3)	Delvis. Bolaget bedöms ha en tydlig struktur och organisation för riskhantering och uppföljning av regelefterlevnad. Den omfattar dock inte direktupphandlingar, vilket bedöms kunna utvecklas. Detta särskilt då granskningen visat på brister i framförallt dokumentation av direktupphandlingar, som tyder på	Kontroll av att direktupphandling sker i enlighet med lag och gällande regelverk sker i begränsad utsträckning och dokumenteras inte på ett tydligt sätt. Detta bedömer vi medför en risk för att avvikelser inte

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

	att det saknas en inbyggd kontrollstruktur som säkerställer följsamhet mot gällande regelverk.	fångas upp och att åtgärder vidtas.
5. Är bolagets inköpsorganisation utformad på ett ändamålsenligt sätt avseende beställarnas ansvar och befogenheter och ges stöd, utbildning och information för att genomföra och dokumentera direktupphandlingar i enlighet med gällande riktlinjer? (Avsnitt 3.1)	Ja. Det finns en tydlig fördelning över vem som ansvarar för vad, vilket också finns dokumenterat. Ansvariga för inköp och upphandling har en god kännedom om gällande lagar och regelverk.	

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

4.2 Rekommendationer

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi styrelsen att:

- Säkerställa att bolagets anvisningar inom området hålls uppdaterade och aktuella
- Säkerställa att dokumentation av direktupphandlingar sker i enlighet med LOU och stadens och bolagets egna regelverk
- Säkerställa att konkurrens tillvaratas i de direktupphandlingar som genomförs av bolaget
- Säkerställa att uppföljning och kontroll avseende direktupphandlingar sker för att säkerställa att LOU samt stadens/bolagets egna riktlinjer och anvisningar efterlevs

Datum som ovan

KPMG AB

Liz Gard

Certifierad kommunal revisor

Nils Nordqvist

Auktoriserad revisor

Certifierad kommunal revisor

Frida Nyström

Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

A Bilaga – beskrivning av metod

Nedan beskrivs på en mer detaljerad nivå den metod som använts vid genomförande av granskningen.

Kartläggning

Målsättning med momentet kartläggning är att på ett systematiskt sätt samla in granskningsdata från bolaget som kan läggas till grund för verifiering och kontroll under den fortsatta granskningen. Följande fyra områden behandlas:

1. Strukturella frågor; regelverk, organisation, kontroll och uppföljning.
2. Följsamhet mot regelverk, kunskap om gällande regelverk i organisationen.
3. Omfattning och fördelning av inköp.

Dokumentstudier

Granskning av samtliga dokument som är nödvändiga för att besvara syfte och revisionsfrågor.

Registeranalys

Registeranalyserna syftar till att genomlysna bolagets datasystem för att identifiera vilka leverantörer som anlitats under perioden 2021-07-01 – 2022-06-30.

Genomlysningarna har:

1. gett underlag för att identifiera indikationer på eventuella otillåtna direktupphandlingar, det vill säga inköp överstigande gränsen för tillåten direktupphandling som skett utan att upphandling skett enligt gällande regelverk.
2. gett underlag för att identifiera följsamhet mot lagstiftning och Göteborgs Stads policy och riktlinje för inköp och upphandling beträffande bolagets direktupphandlingar genomförda under angiven tidsperiod, exempelvis avseende dokumentationskrav.

Stickprov direktupphandlingar

För den del i registeranalysen som inte kan matchas mot ramavtal (stadsgemensamma eller verksamhetsspecifika) syftar granskningen till att säkerställa följsamhet mot relevanta regelverk. Dessutom har sex stickprov på leverantörer genomförts för att bedöma följsamhet mot gällande lagstiftning samt externa och interna riktlinjer.

Stickproven har omfattat granskning avseende att:

- det finns ändamålsenliga dokumenterade rutiner avseende direktupphandlingar
- minst tre leverantörer tillfrågas vid direktupphandling
- leverantörer kontrolleras vid direktupphandling (exempelvis med avseende på betalning av skatter och avgifter).
- direktupphandlingar dokumenteras och att dokumentationen är i enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling
- det finns skriftliga avtal/överenskommelse för direktupphandlingar överstigande 50 000 kronor

Göteborgs stad

Granskning av den interna kontrollen avseende direktupphandling i Försäkrings AB Göta Lejon

2022-12-08

- direktupphandlingar av varor och tjänster av liknande slag som genomförs i verksamheten under året sammanräknas
- identifiera vilka åtgärder som vidtas för att säkerställa att det sammanlagda värdet av inköp av liknande varor under budgetåret inte överstiger den tillåtna gränsen.
- inköpet bedöms verksamhetsnära
- fakturan är tillräckligt specificerad
- kontrollattest är utförd av behörig person
- beslutsattest är utförd av överordnad person
- relevanta bilagor eller beställningar finns som underlag för inköpen
- skälen till avsteg dokumenteras och rapporteras till nämnden för inköp och upphandling.

Stickprov kontrollaktiviteter

Den här delen av granskningen har omfattat identifiering av:

1. vilka kontrollaktiviteter som genomförs
2. om det finns en särskild anvisad roll/funktion som är kvalitets- eller uppföljningsansvarig för upphandlings- och inköpsarbetet
3. hur kontrollaktiviteterna dokumenteras och kommuniceras till beställare, chefer och eventuellt styrelsen
4. om kontrollerna har föregåtts av riskanalyser för att identifiera var risken för att gällande regelverk inte följs är som störst.

Stickproven har omfattat granskning avseende att:

- det finns dokumenterat vilka kontrollaktiviteter som ska genomföras inom området
- de kontroller som planerats att genomföras under 2021/2022 genomförts och dokumenterats
- resultatet av kontrollerna kommuniceras i enlighet med fastställda rutiner
- verksamheten utifrån resultatet av genomförd kontroll utvärderar och förbättrar effektiviteten i sin uppföljning och kontroll genom att besluta om kontrollaktiviteter utifrån ett riskperspektiv (det vill säga genomför kontrollaktiviteter där man identifierat brister i den egna uppföljningen/kontrollen).